

EXPERIMENT 2000 m²

Ringsberg/Kristineberg Växjö

FRÅN PLANLÖS PARKERING TILL TÄNKVÄRD TRÄDGÅRD

Asfalt bort, matjord in.

Idén är att förvandla en hårdgjord parkeringsplats vid Ringsberg till experimentalfält och hållbar trädgårdsodling. Den organiska traditionen återtar då sin position. Tidigare fanns här en ståtlig skolträdgård med orangeri och allt.

Till säsongen 2022 planerar Hofs Lifs och Under Ekarna för ett alldeles speciellt odlingsprojekt: Experiment 2000 m².

Vi tar oss an utmaningen att odla fram en god och hälsosam matkultur som respekterar gränserna för planeten. 2000 kvadratmeter är ungefär så mycket åkermark vi alla har per år till vår matförsörjning, om marken delas lika mellan så många människor vi förväntas bli. I Sverige förbrukas idag dubbelt så mycket odlingsmark för den genomsnittliga konsumenten.

I miniformat vill vi visa hur en hållbar odling av matråvaror kan se ut. Ett arbete har påbörjats med att finna grödor, prova nya sätt att laga mat och utveckla odlingsystem som ger maximal positiv klimatpåverkan.

Målet är att producera all mat som behövs till en person under ett år på 2000 kvadratmeter - och att göra det hälsosamt, hållbart, gott och vackert. Experimentet kan då ge en konkret bild av vad hållbar produktion och konsumtion av bra mat egentligen innebär.

Idén om 2000 m²-experimentet kommer från ett samarbete mellan forskare, kockar och odlare på Skillebyholm och Rosendals Trädgård i Stockholm. Delar av texten i den här foldern är hämtad från deras material.

2000 M² – MED BEGRÄNSNINGEN SOM KREATIV UTMANING

2000 m²-initiativet tar sig an den svåra men engagerande utmaningen att leva innanför planetens gränser och samtidigt visa att det kan leda till god hälsosam mat, innovation, bättre modeller och affärslösningar.

Initiativet kommer att samla en grupp lokalregionala forskare, experter, odlare, kockar, affärsutvecklare, innovatörer och företag som vill vara ledande inom hållbar utveckling. Platsen för samarbetet är Ringsberg/Kristineberg i Växjö.

De senaste etthundra åren har livsmedelsproduktionen utvecklats med siktet inställt på att producera så stora volymer mat som möjligt. Idag vet vi att ett sådant ensidigt mål leder till välfärdssjukdomar som faktiskt är större än problemen med undernäring. Flera av de system som håller planeten i balans är rubbade.

Vi har kommit till en punkt där jordbruket och livsmedelssystemen behöver ändras. Gränserna för vad planeten tål behöver respekteras. Forskningen om detta är god och omfattande. Kunskapen behöver nu omsättas i beslut och handling. Det behövs nya strukturer för att skala upp de odlingssystem som funkar. Det behövs också nya sätt att förädla, distribuera, och laga mat. En framtida klimatvänlig matkultur skulle exempelvis minska koldioxidutsläppen med 85 procent. Det här är, och måste hanteras, som en fantastisk möjlighet.

2000 m²

Rättvist - Klimatsmart - Cirkulärt - Gott - Vackert - Hälsosamt - Meningsfullt - Inspirerande

Om all jordens odlingsbara yta skulle delas rättvist mellan jordens befolkning skulle var och en av oss ha 2000 m² per år till vårt förfogande för vår egen matförsörjning. Vi svenskar förbrukar i genomsnitt 4000 m² per person och år, vilket varken är hållbart, rättvist eller nödvändigt. Bild ovan: Del av parkeringen idag. Bild nedan: Visionsmontage

KRONOBERGS LIVSMEDELSPRODUKTION HAR STOR POTENTIAL

Det har konstaterats förr att Sverige har förutsättningar att bli ledande i utvecklingen av hållbara livsmedelssystem. Också i Kronoberg finns kapacitet att skapa meningsfulla arbeten för unga, att tillvarata all den kompetens och kreativitet som finns inom odling, matlagning, design, teknologi, affärsutveckling m.m. och att låta jordbruket ta en entral roll i en cirkulär hållbar ekonomi.

2000 m²-initiativet är ett tillfälle att vara del av en global omställning. Idag har jordbruket på flera sätt en negativ inverkan på de globala utmaningarna. Det behöver inte vara så. Sunda livsmedelssystem kan vara en positiv kraft som bidrar med viktiga lösningar till flera av FN's globala mål för hållbar utveckling.

PLATSEN

Kristineberg/Ringsberg är en grön oas mitt i Växjö. En plats som besöks av allt fler människor. Området inramas av värdefulla träd och äldre byggnader. Förutom Hofs Lifs är också Regionteatern, Kulturskolan, PM & Vänner Växt-hus, Stentrollet och Ringsbergskolan lokaliserade hit.

Trädgård och odling löper som en grön tråd genom området kulturhistoria. Området går att läsa och förstå. Platsen hänger ihop och andas helhet, något som nuförtiden kan vara en bristvara. Avsaknaden av biltrafik och genomfartsvägar bidrar till en påtaglig rofylldhet.

Namnen Kristineberg och Ringsberg kommer av de två landerierna som fanns här från 1700-talet. Ett landeri var en större lantgård på stadens mark och som arrenderades ut. Landeriernas uppgift var att förse städerna med livsmedel. Flera utvårdshus, kaféer och schweizerier har också funnits inom området som tidigt nyttjats av stadsborna för nöje och förlustande.

Under 1800-talet ägdes Ringsberg av Anders Liedberg. Han genomförde ett unikt odlingsexperiment då hela Spetsamossen dikades ut. Till och med dåvarande kungen köpte aktier i företaget. 80 tunnland sankmark omvandlades till odlingsbar åker. Fälten sträckte sig från nuvarande biblioteket till Dalbo centrum. På Kristineberg drev samtidigt Hushållningssällskapet en träd- och plantskola som även omfattade trädgårdsutbildning. Därtill fungerade området som botanisk trädgård för läroverkets elever. Efter landeriepoken kom till Ringsberg Växjö Cellfångelse 1848–1995 samt Växjö folk- och småskoleseminarium 1873–1959. Vid Kristineberg etablerades under samma tid Kristinebergs bryggeri 1888–1970. Alla dessa tre institutioner hade imponerande och välskötta trädgårdsanläggningar.

Än idag präglar trädgård och odling platsens identitet. Det här är en stor potential för staden att ta fasta på. Kristineberg/Ringsberg framstår som ett slags mänsklig möjlighetszon i Växjö. Här går det att andas, tänka, drömma och växa. De stora träderna och huskropparna berättar om något väsentligt. Området ligger utsparat, ännu så länge hemlighetsfullt, i skymundan från de omgivande esplanaderna. Stadskärnan finns helt nära och många

Karta över platsen, år 1896.

nutidsmänniskor i Växjö bor och lever sina liv alldeles intill. Det är korta avstånd från stadsdelarna Centrum, Väster, Hov, Araby, Dalbo och Norr.

Kristineberg/Ringsberg och de omslutande parkområdena bildar en grön lunga för staden, som sett uppifrån framstår som ett slags motsvarighet till Central Park i New York. Området väntar på att förvandlas till en folklig inspirationsyta och vardagligt nyttjad mötesplats. Det finns ett uppdämt behov i staden av något liknande. Också platsen vill något. Den vill bli använd, och mycket mera öppna upp sig och finnas till för de många människorna.

Ringsberg/Kristineberg kan utvecklas till allas vårt gröna vardagsrum. Här kan njutning och hållbarhet upplevas i kombination. Här kan hela staden samlas i ett deltagande kulturliv. Hit kan såväl näringsliv som förskolebarn komma för viktiga beslut och samtal om framtiden. Förutsättningarna finns för att skapa något unikt som både fungerar i nuet och för framtiden.

Med Experiment 2000 m² visas hur Kristineberg/Ringsberg kan ge plats åt ett levande exempel på kulturens koppling till hållbar samhällsutveckling. 2000 m² ger en föraning av det som är möjligt när människan använder sin kreativitet och kunskap för att förstå och respektera naturen. Att låta unga och äldre få uppleva detta konkret och tillsammans är viktigt för inspiration och för framtidstro. Tiden kräver detta.

TRE SAKER I FOKUS

Initiativet kommer att ha fokus på tre saker, samtidigt som det är det upplagt för att skapa och välkomna andra oväntade positiva effekter.

1. Upplevelsen

Att visa en 2000 m² odling är som en miniatyr av en gård som klarar att hantera gränserna för vad planeten tål. Kort sagt en tillämpning av den främsta vetenskapliga och praktiska kunskapen och att utforska hur framtidens jordbruk skulle kunna se ut. Här kommer också att synliggöras pågående arbeten med hållbar utveckling inom odling. Den allmänbildande och pedagogiska dimensionen av satsningen bär på stora värden. Skolklasser kommer att kunna använda platsen i undervisningen. 2000 m² blir en viktig plattform för kunskap, pedagogiskt arbete, fysisk aktivitet och biologisk mångfald. Det blir ett besöksmål i staden och regionen, med inspiration till innovation och hållbarhet.

2. Mat och evenemang

Skörda och laga till maten från 2000m²-odlingen på Ringsberg/Kristineberg. Samarbeta med svenska och utländska kockar och tillämpa de främsta hälsoexperternas råd för

att ta fram en matkultur som är god, hälsosam, praktisk, estetisk och del av en cirkulär ekonomi. Maten serveras i villan eller verkstan på Kristineberg. Det kan vara allt från en frukost som kombineras med arbete i odlingen, prov på ett nytt sorts fredagsmys eller en finmiddag med nya och spännande samtalspartners. En viktig del är också att sprida kunskapen genom möten, samtal och genom att göra recept tillgängliga för både professionella och allmänhet.

3. Utforskande, innovation och omställning

2000m²-initiativet handlar om att anta en utmaning och ge sig in på en gemensam resa av utforskande med forskare, konstnärer, näringsliv med flera. Hur behöver odling och mat förändras? Hur fungerar cirkulära ekonomier, affärsmodeller och lösningar? Och vad innebär det att vara en del av och att försöka ge riktning åt den samhällsinformation som klimatförändringarna och hållbarhetsfrågorna satt igång? Det är intressanta, både praktiska och existentiella frågor, för alla.

Bild nedan: Ringsberg/Kristineberg, Växjö. Visionsskiss 2000 m², Hofs Lifs.

NU.

2000 m² startar år 2022. Hofs Lifs genomför en förstudie tillsammans med de första samarbetsparterna. Gemensamt för initiativets aktörer är viljan att bidra till att fördjupa och accelerera arbetet med hållbar utveckling.

Vi vill kunna säga till kommande generationer att vi tog vårt ansvar och gjorde vårt bästa för att i handling omsätta den vetenskapliga och praktiska kunskap som finns. Att vi tillvaratog den tid som är nu och det momentum till omställning och innovation som uppstått i och med klimatkrisen och att hållbarhetsfrågorna slagit igenom brett.

2000 m² VÄXJÖ

Samarbetspartners och sponsorer välkomnas.

Kontaktperson Daniel Ekman
daniel.ekman@hofslifs.com

Hofs Lifs & Under Ekarna

